Quelle: http://manuscripta.at/?ID=35431
Copyright: Neustift/Novacella, Augustiner-Chorherrenstift

Item infidelis paganus hereticus non potest testari. Item testis dicitur deponere in testamento de eius loco et tempore. Advocatus sive procurator est qui eum defendit per fallaciam. Multa prohibet aliquem esse advocatum sicut si infamis est, servus, ecclesiae pueri, monachus vel canonicus regularis. Monachus tamen advocare potest abbate impedante vel si est ecclesiae suae idem est in canonico regulari. Item cardinalis non potest esse advocatus pro aliquo causa in curia papae in ecclesia sua in curia quidem persone in fratris vel sororis vel nepotis in curia miserabilis persone ut viduae orphani et etiandi. Assessor est qui assidet iudici et iudicio et informat eum si forte est iudex imperitus. Procurator est ille qui forte de mandato domini sui vnum vel plura negotia ad agendum suscepit. Aliquis prohibet esse procurator multis modis. Si est infamis vel miles, excommunicatus, puer vel infantes. Iudicium est cum aliquibus etiam articulis esse audiendis examinandis committit a iudice sicut est receptio testium. Haec de personis in iudicio consistentibus sufficiant.

Ius dicitur a iudice primo citari et illi ad iudicium venienti libellus offertur. Cuius oblato induciae deliberandi dantur per iudicem quem dicitur deliberare an velit litem cedere. Finitis induciis redibit reus ad iudicium etsi non tempestivit ei exceptiones per quas posset declinare iudicium. Tenetur actori super petitione sua affirmando vel negando quod actor proponit contra eum. Et esta affirmando vel negando de litis contestatione. Lite contestata probandi est iuris metu calumniae aptibus. Iuramento prestito partes et actor et reus interrogantur a iudice super testibus primis. Deinde partes debent producere testes et instrumenta ad probandum intentionem suam. Post haec dicta testium publicanda sunt in iudicio publicis partibus super quibus dabit disputabit. Hinc obiecimus cum iudex sufficienter est instructus de iure et facto decide dicitur contra per diffinitiva sententia a qua sententia finis fiunt potest appellare. Procedatur ordo et processus iudicii hoc est per hos usus primo reus iudex citat et petit hoc liberalis offerat et induciae dantur de regis petitionibus quae testatur sequitur dicitur calumpnatores. Queruntur testes ac instrumenta sequuntur. Producti manifestantur super hinc placetur. Diffinitiva petit hoc sententia detur. Cum mala fiunt datur appellatio petitionibus ebibus hinc quidem iure et tabis. Ecclesiastica sic generalia modus ebibus ut cum cibus suspendit. Interdicit. Ait legatur. Quomodo indicendum est de citatione. Citatio est vocatio alicuius ad iudicium et est primum esse ita quod per ipsum dicitur cum incepta sunt sub canonicis. Vnde si iudex citat aliquem et iste citatus pendente citatione transfert se ad aliam iurisdictionem vel ad iudicium alterius. Iudicibus tamen non potest declinare iudicium primum iudicibus qui puenitur est per citationem. Nota quod citatio dicitur fieri ebibus edictis quorum quilibet tenet xiiii dies. Vel quod melius est potest fieri peremptorie ita quod tenus citetur primo peremptorie. Notandum est quod iudex delegatus a domino papa vel a legato si citat aliquem citatione dicitur insertere auctoritatem papae vel legati hoc modo. Hinc dei gratia et iudex a domino papa delegatus illi sacerdoti. Cum in domino fratris dominum papae receptum in hoc verba. Alexander episcopus huius huiusmodi dei dilecto filio decano et cum et aliis ita iudicantibus. Cum nobis hinc cuius gravamen quod de illi loco et quod alii eiici et laici super ecclesiis debitis possessionibus et rebus aliis moniat eiusdem et hinc igitur auctoritate mandati nobis mandamus. Et post hinc nondum quod iudex non dicit aliquem citare tempestivato. Sunt autem tres fere collemnes iustitiae et repentes. Collemnes sunt quae introduntur sunt ob reverentiam dei ut diebus dominicis et festorum apostolorum et aliorum festorum quos clericus et populus solet celebrare. In hiis feriis non vocatur citatio fiat a iudice nec processus iudicii nec sententia